

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Woningstichting SWZ
E.R. Veenstra
Postbus 40040
8004 DA ZWOLLE

Dienst Regelingen

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
www.drloket.nl

T 0800 - 22 333 22
F 070 - 378 61 39
ffwet@dienst-regelingen.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
FF/75C/2013/0082.toek.jb

Bijlagen

1

Datum 26 juni 2013
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Veenstra,

Naar aanleiding van uw verzoek van 22 maart 2013 en de aanvulling hierop van 21 mei 2013, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2013/0082, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gierzwaluw en de huismus.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "Ittersumerlanden Fase III (Frion-locatie), Zwolle", gelegen in de gemeente Zwolle. Het project betreft de gedeeltelijke sloop, renovatie en nieuwbouw van bebouwing van het woongebouw 'De Bocht' (ook wel Friongebouw genoemd) aan de Staatsmanlaan, hoek Keucheniusware. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de gierzwaluw (*Apus apus*) en de huismus (*Passer domesticus*).

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De gierzwaluw en de huismus zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels is alleen ontheffing nodig indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op de Vogelrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Instandhouding van de soorten

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Nesten van de gierzwaluw en de huismus vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Derhalve is, bij overtreding van de verbodsbepalingen, ontheffing nodig van artikel 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soorten.

De gierzwaluw en de huismus zijn in het plangebied aangetroffen. Er zijn 12 paar invliegende gierzwaluwen bij de nokken van de hoekwoningen vastgesteld. De huismus is onder dakpannen verspreid over het gehele wooncomplex waargenomen. Van de 22 aangetroffen territoria van de huismus zijn er 20 vastgesteld op de daken. Twee territoriale mannetjes bevonden zich in de heg nabij de bebouwing. Het is vrijwel zeker dat deze ook nestelen onder de dakpannen.

Het plangebied heeft de functie van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats. Door de gedeeltelijke sloop en renovatie van het woongebouw worden 12 voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gierzwaluw en 22 voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus beschadigd, vernield of verstoord.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0082

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op de bladzijden 7 en 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Activiteitenplan Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen Ittersumerlanden fase III (Frion-locatie), Zwolle" van 13 maart 2013, alsmede in de notitie "Aanvulling ontheffingsaanvraag Ittersumerlande fase III (Frion-locatie), Zwolle (FF/75C/2013/0082)" van 17 mei 2013. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0082

In de periode van 15 april 2013 tot en met 19 april 2013 zijn in geschikte noord- en oostgeoriënteerde dakdelen van bestaande woningen in de wijk rondom het plangebied 60 gierzwaluwpennen geplaatst. Hierbij is rekening gehouden met een vrije aan- en uitvliegroute. In iedere woning zijn minimaal drie gierzwaluwpennen aangebracht. Deze alternatieve verblijfplaatsen zijn tijdig voorafgaande aan de geplande sloop, na afloop van het broedseizoen, aangebracht. In juli 2013 zullen 44 alternatieve permanente verblijfplaatsen voor de huismus in de nieuwbouwblokken 3, 4 en 5 aan de Van Hogendorpware en Kempenaerware in de vorm van vogelvides worden aangebracht. Aan de gewenningsperiode van 3 maanden is hierbij niet voldaan. Echter, u geeft aan dat in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieve voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen voor de huismus aanwezig zijn. De broedpopulatie op de slooplocatie zal dan ook eenvoudig een alternatieve geschikte plek vinden in de eerdere fasen van dit project recent gerealiseerde woningen met alternatieve verblijfplaatsen en in de omliggende wijk. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw en de huismus blijft hierdoor gegarandeerd.

Echter, ondanks deze maatregelen wordt door het realiseren van gedeeltelijke sloop en renovatie van de bebouwing vaste rust- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw en de huismus verstoord. Immers, de werkzaamheden vinden plaats in de directe omgeving van het leefgebied en het leefgebied van de gierzwaluw en de huismus zal ingrijpend veranderen doordat de huidige nestlocaties kwijtraken. De gierzwaluw en de huismus zullen de huidige vaste rust- en verblijfplaatsen mogelijk verlaten. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- en verblijfplaats van de gierzwaluw en de huismus derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de soorten wel in de omgeving aanwezig blijven gaat er geen wezenlijke invloed uit van deze verstoring ten aanzien van de populatie van de gierzwaluw en de huismus.

De gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw en de huismus komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

De zorgplicht genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet blijft van toepassing. In de ontheffing zijn dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang: 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Het belang genoemd in artikel 2, derde lid, aanhef en onder j, van het Vrijstellingsbesluit kan in dit geval dan aan de ontheffingverlening ten grondslag liggen, er is immers geen sprake van verstoring met wezenlijke invloed.

De woonstichting SWZ is voornemens bebouwing te slopen aan de Keucheniusware in Zwolle. De sloop is onderdeel van diverse ontwikkelingen in de wijk Ittersumerlanden te Zwolle. Hierbij worden de woonvoorzieningen van Frion (begeleid wonen voor mensen met een verstandelijke beperking) aan de Staatsmanlaan/Keucheniusware verbouwd. Het huidige gebouw voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. In het kader van de gehele renovatie van de wijk (fase 1 en 2) wordt het gebouw deels gesloopt en op dezelfde plek wordt vervolgens een nieuw gebouw met ongeveer dezelfde grootte en functie gerealiseerd.

De werkzaamheden die nodig zijn voor de realisatie van het project worden uitgevoerd in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Ten behoeve van dit belang kan ontheffing worden verleend, mits geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en zorgvuldig wordt gehandeld. Van benutting of economisch gewin van de betrokken strikt beschermde soorten is geen sprake. Ik verwacht dat er door het realiseren van het project "Ittersumerlanden Fase III (Frion-locatie), Zwolle" geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populatie van de strikt beschermde soorten.

Andere bevredigende oplossing

Voor de gehele wijk Ittersumerlanden, waar de planlocatie deel van uitmaakt, is een stedenbouwkundig plan opgesteld. Sinds 2006 loopt er een proces, waarbij ook de bewoners zijn betrokken, om te zien hoe de wijk kan worden verbeterd. Op 10 januari 2011 heeft de gemeenteraad ingestemd met de stedenbouwkundige schets, zoals in het stedenbouwkundige plan is opgenomen. In het plan zijn randvoorwaarden en richtlijnen voor bebouwing opgenomen, zowel voor nieuwbouw als ook aanpassing van bestaande bouw. De voorgestelde verbouwing heeft een vergelijkbare omvang met de bestaande bebouwing en zal worden aangewend voor hetzelfde gebruik als in de huidige situatie het geval is.

De beoogde ruimtelijke ingreep aan de Staatsmanlaan vormt een duurzame maatregel om de bestaande problemen in de wijk wat betreft woningaanbod, leefbaarheid en voorzieningenniveau op te lossen. Sloop, renovatie en nieuwbouw van de Frion-locatie moet worden voltooid om het totaal project tot een goed einde te brengen.

Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van de gierzwaluw en de huismus. Hierdoor kan de functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen behouden blijven. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0082

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Datum

26 juni 2013

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2013/0082

Gesignaleerde soorten

Ik wil u erop wijzen dat in het bij de aanvraag gevoegde natuurwaardenonderzoek melding wordt gemaakt van de (mogelijke) aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis in of in de nabije omgeving van het plangebied. U heeft er echter voor gekozen om voor deze soort geen ontheffing aan te vragen. Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soort dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soort dient aan te vragen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift naar Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval het aanvraagnummer FF/75C/2013/0082 en de datum van de beslissing.

Op onze internetsite www.drloket.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op de website: www.drloket.nl. Of bel met het DR-Loket: 0800 - 22 333 22 (op werkdagen tussen 8.30 en 16.30 uur).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Bea Deetman
Teammanager Vergunningen Dienst Regelingen

Dienst Regelingen**Datum**

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0082

DE STAATSSECRETARIS¹ VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Naar aanleiding van het verzoek van de heer E.R. Veenstra
namens de Woningstichting SWZ, op 22 maart 2013
en de aanvulling hierop van 21 mei 2013

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Woningstichting SWZ
Adres:	Galvaniweg 2
Postcode en woonplaats:	8013 RG ZWOLLE
Voor het tijdvak van:	1 juli 2013 tot en met 1 juli 2014

ONTHEFFING

FF/75C/2013/0082

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gierzwaluw (*Apus apus*) en de huismus (*Passer domesticus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Ittersumerlanden Fase III (Frion-locatie), Zwolle", gelegen in de gemeente Zwolle. Het plangebied is gelegen aan de Staatsmanlaan, hoek Keucheniusware, kadastraal perceel: sectie L, perceel 1646 (RD-coördinaten: x = 204.241/ y = 499.569), één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 en bijlage II van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Activiteitenplan Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen Ittersumerlanden fase III (Frion-locatie), Zwolle" van 13 maart 2013.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De Woningstichting SWZ (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuilleverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Dienst Regelingen te zenden.

Specifieke voorschriften

7. Er dient gewerkt te worden buiten de kwetsbare periode van de voortplanting van de gierzwaluw en de huismus. De broedperiode van de gierzwaluw loopt globaal van april tot half augustus; de broedperiode van de huismus loopt globaal van april tot en met augustus. Echter, deze periode kan zowel eerder als later beginnen of eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en van de meteorologische omstandigheden voorafgaand en tijdens de werkzaamheden. Een deskundige² op het gebied van de gierzwaluw en de huismus dient de exacte periode van voortplanting aan te geven.
8. U dient 44 alternatieve permanente verblijfplaatsen voor de huismus in de nieuwbouw in de vorm van vogelvides aan te brengen.
9. Deze verblijfplaatsen dienen niet te heet worden in de middagzon: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets desgelijks.
10. Biedt meerdere nestplekken bij elkaar aan. Zorg dat de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen. Dit kan dichterbij elkaar, maar zorg er dan voor dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit.
11. Belangrijk is dat in de omgeving van de nieuwe nestplaats voldoende dekking aanwezig is en dat er voldoende voedsel (continu) beschikbaar is.
12. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van gierzwaluw en de huismus.
13. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

14. Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden van het gebouw dient door een deskundige op het gebied van de huismus vastgesteld te worden dat de te slopen gebouwen vrij van aanwezige gierzwaluwen en huismussen is.
15. De werkzaamheden dienen pas na 'vrijgeven' door de deskundige, als zijnde vrij van aanwezige gierzwaluwen en huismussen, uitgevoerd te worden.
16. Mocht er tijdens de sloop onverhoopt nog een gierzwaluw of huismus worden aangetroffen, dan dienen de werkzaamheden tijdelijk te worden gestaakt en dient er eerst een deskundige te worden geraadpleegd.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Overige voorschriften

17. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
18. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
19. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 26 juni 2013

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Bea Deetman
Teammanager Vergunningen Dienst Regelingen